

die in de dagen van ouds de inwijdingsverordening was, een type was van de besnijdenis des harten. Deze zaken en andere, gaat onze schrijver stilzweigend voorbij, ofschoon in het bewijs dezer dingen de sterkte van dit eerste argument schuilt, waarom ik hem nederig vragen moet hierop in zijn volgend schrijven het oog te willen slaan, en een billijk antwoord te geven; als ook op de teksten, waarop elk punt gebouwd is, of hij moet mij de uitdrukking ten goede laten, dat ik deerlijk mishandeld ben. Verder heb ik over drie Schriftuurplaatsen een vraag gedaan, of al de geloovigen zelfs in de eerste tijden met water gedoopt waren? Waarop hij ook niets heeft geantwoord, hetgeen hij toch had moeten doen, indien hij mij eerlijk had willen bestrijden. De schriftuurplaatsen zijn. 1 Cor. I : 14—16; Rom. VI : 4; Gal. III : 27. En al werden zij met goed gevolg beantwoord, zoo zou mijn argument nog niets verzwakt zijn.

Gij komt thans tot mijn tweeden bewijsgrond, dien ik afgeleid heb uit Ef. IV : 4—6. Waarover wij nu eenigszins breedvoeriger zullen spreken, en dan op uwe tegenwerping zullen letten. De apostel vermaant dan in dat vierde hoofdstuk van Efeze de gemeente daar „te wandelen met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met langmoedigheid, verdragende elkander in liefde; zich te benaastigen de eenigheid des Geestes door de band des vredes te behouden, vers 2, 3. Dit gedaan hebbende, levert hij hen zoodanige bewijsgronden, die zijne vermaning met goed gevolg op het hart kunnen drukken.

1. Het eerste luidt, omdat het lichaam **EEN** is; „het is een lichaam;” daarom moesten zij niet gedeeld worden. Want indien de gemeente van Christus een lichaam is, dan behoort er onder hen geen vriendschapsbreuk of scheuring te zijn. 1 Cor. XII.

2. Zijn tweede bewijsgrond luidt, „er is een geest,” of een levendmakend beginsel, waardoor het lichaam levend gemaakt wordt: want na verzekerd te hebben, dat Christus inderdaad een lichaam heeft, was het betamelijk, dat hij ook aantoonde, dat dit lichaam leven en beweging heeft. Nu, dit leven, niets anders zijnde dan dat voedsel of dien geest des levens, waardoor en „waaruit het geheele lichaam bekwaamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking

van een iegelijk deel *in zijne* maat, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfsopbouwning in de liefde. Ef. IV : 16. Nu deze geest allereerst en voornamelijk in het hoofd zijnde, zoo kan dit voedsel aan geene anderen worden toegediend dan aan degenen, die het hoofd behouden: bovendien is dit de geest, die het geheele lichaam door de zamenvoegselen en samenbindingen te zamen voegt, en het doet opwassen met goddelijken wasdom. Col. II : 19. Dit is „de eenigheid des Geestes” waartoe hij hen opwekt.

3. De derde bewijsgrond is, omdat hunne hoop slechts eene is. Gelijkerwijs gij ook geroepen zijt (zegt hij) tot eene hoop uwer beroeping:” alsof hij zeggen wilde, mijne broeders, indien gij met eene roeping geroepen zijt, indien uwe hoop beide met betrekking tot de genade der hope, en tot het voorwerp, slechts eene is: indien gij hoopt voor éénen hemel en voor één eeuwig leven; benaastig u dan, die eenigheid des geestes, en der hoop zoolang gij op aarde zijt, in liefde te behouden „door den band des vredes.” Efez. IV : 3.

4. De vierde bewijsgrond is, „er is één Heere,” of man of Vorst aan Wien deze gemeente toebehoort; derhalve, indien wij slechts een Heere en slechts een Vorst hebben, laat ons dan niet in vele partijen scheuren, alsof wij vele heeren en vorsten hadden om ons te regeeren als zijne vrouw, zijn huis en koninkrijk. „Is Christus gedeeld?” 1 Cor. I : 13.

5. De vijfde bewijsgrond is „er is één geloof,” waardoor wij allen gerechtvaardigd staan door eenen Heere Jezus Christus; „één geloof,” waardoor wij den toorn Gods ontkomen; één geloof, waardoor alleen zij, die „het hebben, gezegend worden; ja, aangezien er slechts „één geloof” is, waardoor wij allen in één weg der zaligheid gesteld worden, laat ons daarom bij elkander blijven als zoodanigen

6. De zesde bewijsgrond is, „er is één doop.” Nu zijn wij aan het punt in geschil gekomen, nl. of dat de waterdoop is of niet? Hetgeen ik beslist moet ontkennen. (1.) Omdat de waterdoop niets te maken heeft in eene gemeente, als eene gemeente; hij brengt ons noch in de kerk, noch is enig deel van onzen eeredienst, wanneer wij daarin komen; hoe kan dus de vrede en eensgezindheid eener gemeente afhangen van den waterdoop? Bovendien, hij zegt uitdrukkelijk, het is de „eenigheid des Geestes,” niet het water, dat hier bedoeld wordt: en de bewijsgronden, die aangevoerd worden om dit te bekrachtigen, zijn zoodanige, die geheel en onmiddellijk betrekking hebben op de plicht der gemeente, als een gemeente. (2.) Verder, die andere tekst, die handelt over het gedoopt worden tot één lichaam zegt uitdrukkelijk, dat dit door den Geest ge-

Joh. XII : 34. Of liever de evangelische slotsom der geheele wet, „Gij zult liefhebben den Heere uwen God met geheel uw hart, en uw naaste als uzelfen” Deze zalige zielsgestalte kan alleen verkregen worden door den doop des Heiligen Geestes. Welk een vreeselijke gedachte, dat zooveel belijdende christenen op uitwendige ceremoniën vertrouwen, terwijl zij dood zijn voor de gemeenschap met God en de geestelijke gemeenschap met zijne kinderen. Lezer, hoe staat het met uwe eigene ziel?

schiedt; „want ook wij allen zijn door eenen Geest tot een lichaam gedoopt.” 1 Cor. XII : 13. Hier wordt de gemeente voorgesteld in het beeld van „een lichaam”; hier wordt gesproken over een doop, waardoor zij tot dit lichaam gebracht of ingeleid worden: Nu, dat dit de waterdoop is, is geheel tegen de woorden van den tekst; „want wij allen zijn door eenen Geest tot een lichaam gedoopt.” Bovendien indien de doop hier de waterdoop is, dan is het de inwijdings ordonnantie; maar het tegendeel heb ik bewezen, en deze schrijver staat aan de zijde van mijn leerstuk. Derhalve de doop, die hier de gemeente betreft als een lichaam, en het water niets te doen hebbende om menschen in de kerk binnen te leiden, noch om hen te bevelen, om het als een gemeente in toepassing te brengen voor hunnen vrede of hunne gemeenschap, of betreffende den dienst van God als zoodanig: en (ik zeg nog eens) daar de doop in het zesde bewijs juist met geen ander doel uitgedrukt is dan met betrekking tot den vrede der gemeente als een lichaam; zoo moet het noodwendig DIE doop zijn, waardoor zij ingeleid en met de gemeente tot een lichaam vereenigd werden; en daar die doop alleen diegene is, welke de Geest verricht, zoo is dit derhalve die eene doop.

7. De andere bewijsgrond is ook van kracht; „er is één God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.” Ef. IV ; 6. Indien wij „een lichaam” zijn; indien daarvoor slechts „een Geest” is; indien wij slechts „eene hoop,” een geloof hebben; en allen door „eenen Geest” tot dat „eene lichaam” gedoopt zijn; en indien wij slechts „eenen Heere” en eenen God hebben, en Hij in ieder onzer is; laat ons dan ook één zijn: en laat hen die aldus gesteld zijn zich met elkander vereenigen en één blijven.

Maar de schrijver brengt hier tegen in, dat ik nu mijne pen tegen iedereen gebruik en alle uitleggers tot leugenaars maak, want deze houden dezen eenen voor geen anderen dan den waterdoop. ¹⁾

Antw. Hoe, indien ik eens van u vergde al die uitleggers te wederleggen, die zekere teksten verklaren ten gunste van den kinderdoop;

¹⁾ Bunyans tegenstanders hadden ongelijk, toen zij beeerden dat *alle* uitleggers overeenstemden dat deze „eene doop” de waterdoop was. Joh. Canne, 1662, verwijst ons naar 1 Cor. XII : 13, als een verklaring van Ef. IV : 5, „een doop,” „door eenen GEEST zijn wij allen gedoopt.” De Aanteekeningen der Assembly, 1657, luiden dat „een” beteekent „eens,” en verwijzen ons naar de Nicesche geloofshelijdenis, welke zegt, „één doop voor de afwassing der zonden,” kan zekerlijk niet beteekenen dat het aanwenden van water de zonden afwascht. Diotatie, 1648, zwijgt over dit onderwerpt, Dr. Hammond, 1653 zegt, „dezelfde gelofte die aan allen moet toegediend worden.” In dezen zin zijn ook de aantekeningen van den Hollandschen godgeleerde, Theodorus Haak.

en die ons bij dezen als wederdoopers brandmerken; moet dit u van uw geloof van de waarheid afdrijven? Ik eerbiedig UITLEGERS, doch ik moet uit mijn eigen geloof leven. Hab. II : 4. God heeft zich nergens meer aan hen dan aan anderen gebonden met betrekking tot de openbaring van Zijnen wil in Zijn woord. Maar het betaamt u niet om aldus uw toevlucht te nemen tot uitleggers, die, volgens uw eigen meening, in vele zaken slechts van gisteren zijn; „tot de wet en tot de getuigenis.” Jes. VIII : 20; want „uit den mond der kinderkens en der zuigelingen” heeft de Heere „sterkte gegrondvest.” Ps. VIII : 3.

Maar gij vraagt mij om u te zeggen, wat ik bedoel met den doop des Geestes.

Antw. Gij vergist u, mijnheer, ik handel hier niet over het gedoopt worden met den Geest, met betrekking tot Zijn komst van den hemel in ons; maar over die daad des Geestes, welke ons doopt tot een lichaam of gemeente. In den eersten zin met den Geest gedoopt te worden is eene, en in den zin gedoopt te worden als waarover ik handel is een tweede zaak; want voor den Geest om op mij te komen is eene zaak, en om, wanneer gekomen, mij in het lichaam van Christus in te planten of te doopen, is een andere zaak. Uw vraag berust dus op een misverstand, beide over mijn oordeel en over de woorden van den apostel. Op deze wijze maak ik dus spoedig een einde aan uwe tegenwerpingen; want voor den Geest, om op mij te komen is eene, en voor den Geest, om mij te doopen of in te lijven in eene gemeente is eene andere zaak; want den Geest te ontvangen is eene zaak, en door dien Geest geleid te worden is eene andere zaak. Ik besluit dus; aangezien de bewijsgrond getrokken uit dien eenen doop, wezenlijk betrekking heeft op de kerkelijke gemeenschap, en aangezien de waterdoop daarmede als zoodanig niets te doen heeft, zoo is het die andere, namelijk die in 1 Cor. XII : 16, die hier bedoeld wordt, en geen andere.

Maar gij zegt: „Als, strikt genomen, niets dan buitengewone gaven de doop van den Geest genoemd worden, dan moet die doop in 1 Cor. XII zoowel als die in Efeze de waterdoop zijn.

Zacht wacht, gij maakt uwe gevolgtrekkingen vóórdat gij oorzaak hebt; bewijst eerst dat die in den brief aan de Efezers de waterdoop is en dat de doop in 1 Cor. XII ; 16 de doop is, dien gij vermeent dat het is; en besluit dan dat mijn bewijsgrond valsch is. Dat het de doop van den Heiligen Geest is naar de gewone opvatting, zeg ik niet; maar door te beweren dat het de waterdoop is, maakt gij den tekst tot een leugenaar. Ik zeg, dat het een daad van den Heiligen Geest is, waardoor de geloovigen tot een lichaam, tot eene gemeente gedoopt worden, en gij zult nauw-

lijks in staat zijn het tegendeel als waarheid te verkondigen. Maar ziet, hoe gij, terwijl gij het hier den waterdoop wilt hebben; uw eigen gevoelen tegenspreekt en veroordeelt: gij zegt dat de waterdoop niet de inwijdingsverordening is hoewel de doop die hier genoemd wordt, zoodanig een is, die ons doopt tot een lichaam. Eer gij dus een volgend maal zegt dat dit in 1 Cor. XII : 16 bedoeld wordt van den waterdoop, bewijst dan eerst dat de waterdoop de inwijdingsverordening is, opdat uwe meening en uw leer beter aan elkander mogen hangen.

Thans zijn wij genaderd tot mijn derde bewijsgrond, dat dienen moest om te bewijzen dat het geoorloofd is avondmaal te houden met den godvruchtigen en oprechte geloovige, ofschoon hij niet met water gedoopt zij, omdat hij de LEER der doopen heeft. Heb. VI : 2. Welke leer ik onderscheid van de toepassing daarvan; daar de leer datgene is, hetwelk ons door het uitwendige teeken wordt aangeboden; of hetgeen door de uitwendige gebeurtenis der daad aan den geloovige gepredikt wordt, namelijk, de dood van Christus, mijn dood met Christus; ook zijne opstanding uit de dooden, en de mijne met Hem in nieuwigheid des levens. Dit noemt onze schrijver een van de zonderlingste paradoxen, die hij LICHT beschouwd heeft.

Antw. Hoe licht hij in zijne beschouwing van dingen is, weet ik niet; maar hiervan ben ik zeker, dat de apostel melding maakt van de leer der doopen; en dat de leer van een mensch, of ordonnantie, de aanduiding is van hetgeen gepredikt wordt, is duidelijk volgens mijn gevoelen. Wat is de leer van Christus, de leer van Paulus, de leer der Schriften, anders dan de waarheid neergelegd in de woorden die gesproken worden? Zoo zijn de leer der doopen en de leer van het avondmaal des Heeren die waarheden of verborgenheden, die zulke verordeningen ons verkondigen. En dat de leer van den doop, in dezen zin, het groote doel is, waarvoor die en des Heeren avondmaal ingesteld werden, blijkt uit al de Schriften; dit is het, waarnaar de apostel zoekt in dat voortreffelijke zesde hoofdstuk aan de Romeinen. „Of weet gij niet, dat zoo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijnen dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven, door den doop in den dood, opdat, gelijkerwijs Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzoo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem eene plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking zijner opstanding.” vers. 3—5. Wat anders is hier verhandeld dan de leer van den doop, of hetgeen de doop leert; met een te kennengeving, dat *dat* de hoofdzaak was ter wille waarvan die schaduw was ingesteld,

of hetgeen daardoor wordt te kennen gegeven, dat zij allcen met Christus moet heerschen.

Wederom, dit is hetgeen hij zoekt onder de Corinthiërs; „Indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? Waarom zijt gij dan voor de dooden ook gedoopt?” 1 Cor. XV : 29. Waarom werdt gij dan gedoopt? Wat heeft de doop u geleerd? Welke leer heeft hij u gepredikt? Verder, „zijnde met Hem begraven in den doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.” Col. II : 12. Wat wordt hier in hoofdzaak anders geleerd dan de leer alleen, die de waterdoop verkondigt? met een aanduiding, dat zij, en zij alleen, de verlost des Heeren zijn, die deze leer gehoord en aangenomen hebben, en in dezelve leven.

Hetzelfde kan van des Heeren avondmaal gezegd worden; ook dat heeft zijne leer. Maar hiertegen zegt onze schrijver: „dat dit de leer van den doop genoemd wordt, moet ik nog leeren.”

Antw. Uwe onkunde maakt de waarheid niet tot een dwaalleer; maar ik bid u, wat is dan toch de leer van den doop, als het niet is hetgeen de doop leert, zelfs hetgeen daardoor wordt aangeduid? Als die is de leer van Christus, en van de Schriften; hetgeen Hij en zij als den wil van God verkondigen.

Maar gij zegt, dat ik de leer van den doop voor het gebod hield, dat een geloovige gedoopt moest worden tot zulke doeleinden als het evangelie uitdrukt.

Antw. Te beweren dat een beeldsprakige verordening van God is, is eene, maar de leerstellige beteekenis van die verordening is eene andere zaak. Een mensch kan het gebod prediken en toch niet de leer, welke de doop verkondigt. De leer ligt niet in het gebod, maar de verborgenheid, die door de daad aan het geloof geopenbaard wordt.

Gij zegt verder, „indien de opstanding de leer des doops is, waarom maakt de apostel dan die en de leer van den doop tot afzonderlijke zaken in Heb. VI.”

Antw. De opstanding, eenvoudig beschouwd, is niet de leer van den doop, maar van Christus, en de mijne door Hem. Buitendien, er ligt meer in dan de verborgenheid dezer opstanding; daar is allereerst mijn dood en dan mijne opstanding met Hem.

Maar, zegt gij: „Onder de wet waren al de offeranden dier bedeeing en hunne sabbatten, typen van dien Christus die de inhoud was van al die ceremoniën. Indien dan iemand hunner, die het geloof beleed in den toekomstigen Messias, de geheele, of een gedeelte dier typische eeredienst verwaarloosde, waarom mag men dan van hen niet zeggen, zooals deze advocaat doet over het punt

thans in kwestie, zij hadden een rijkere en betere offerande?"

Antw. Ten eerste, dat de broeders, die weigeren zich te laten doopen, hetgeen gij en ik gaarne wenschten, dit doen uit gemis aan vermeend licht, moogt gij u niet voorstellen, tenzij gij vermetel genoeg wilt zijn om te oordeelen, dat allen onoprecht zijn, die niet handelen overeenkomstig uw en mijn oordeel. Hun geweten kan wellicht beter zijn dan het uwe of het mijne; nochtans kan God, voor doeleinden Hem zelve het best bekend, nalaten hun de overtuiging te geven van hun plicht in dit bijzondere punt. Maar hoe, hebben zij nu, omdat zij niet gedoopt zijn, Jezus Christus niet? Of, moeten wij nu bevreesd zijn om te zeggen dat Christus beter is dan den waterdoop? ¹⁾ Ja, God zelf heeft ter wille van dit betere sommige zijner verordeningen in Zijne gemeente doen ophouden en erkende ze toch als Zijne ware samengestelde gemeente. Wat zegt gij van de gemeente in de Woestijn? Ik sprak hierover reeds vroeger in mijn eerste schrijven, doch ik bemerk dat gij geen lust had hierop te antwoorden. Die gemeente nam lidmaten aan, niet op de wijze als voorgeschreven was, maar lijnrecht tegen den geopenbaarden wil van God; en toch was zij eene ware gemeente en hare leden ware leden; en die gemeente in dien staat was tevens zoodanig eene voor wie, onder wie, en aan wie God zich voortdurend openbaarde als hun God en erkende hen als zijn eigen volk.

En nu ik er over spreek, laat mij er nu een weinig over uitwijden: die gemeente had overeenkomstig de toen ingestelde dienst des Heeren de besnijdenis tot hare inwijdingsverordening, Gen. XVII: 13, 14, zonder dewelke het ongeoorloofd was iemand in de vergadering op te nemen; ja, hij, die zonder haar aangenomen was, moest afgesneden en weder uitgeworpen worden. Verder, met betrekking tot het paaschoffer; daarvan te eten was den onbesnedenen ten strengste verboden. Exod. XII: 48. Nu indien onze broederen een even uitdrukkelijk verbod konden vinden om hunne ongegronde bewering te rechtvaardigen, zooals hier is om de onbesnedenen van de gemeenschap der gemeente en het paaschoffer te verwijderen: ik zeg, indien zij konden vinden dat er geschreven stond, „Geen ongedoopte lieden zullen in de vergadering komen, geene ongedoopte lieden zullen van des Heeren avondmaal eten,” wat zouden zij een misbaar daarover maken! Maar laat de lezer wel opmerken, dat, hoewel de be-

snijdenis de inwijdingsordonnantie was en onze schrijver zegt dat de doop dit niet is; ja, ofschoon aan deze gemeente uitdrukkelijk verboden was de onbesnedenen aan te nemen, en wij hebben nu geen letter om de ongedoopten te weren; zoo heeft deze gemeente evenwel lidmaten aangenomen zonder, en anders dan door deze inwijdingsverordening. Zij lieten hen ook tot het paaschoffer toe, ja, hielden gemeenschap met hen gedurende veertig jaren, zonder dat zij besneden waren. Ik zeg wederom, dat het getal van deze soort van avondmaalsgangers niet minder was dan zeshonderd duizend. Bovendien werd aan deze onbesnedenen het land Kanaän gegeven, ja, het bezit van een deel daarvan, voordat zij besneden waren; maar de oude besnedenen mochten daar niet inkomen. Ik sta hier juist te langer bij stil, omdat onze schrijver mijn eerste vermelding daarvan over het hoofd schijnt gezien te hebben. En nu vraag ik, wat was toch de reden, dat God voortging met zijne tegenwoordigheid te blijven in deze gemeente, niettegenstaande deze overtreding? Was het niet, omdat zij dat rijkere en betere ding hadden „de Heere Jezus Christus?” Want zij hebben allen van die geestelijke spijs gegeten, en gedronken „uit de geestelijke steenrots, die volgde: en die steenrots was Christus.” 1 Cor. X: 3, 4. Ik erken, ik vind hen dikwijls onder beproevingen en oordeelen in de woestijn, en zij werden menigmaal met verwoesting bedreigd; maar ik lees nergens, dat zij gestraft werden wegens het aannemen van onbesnedenen lidmaten. Verder, in het Nieuwe Testament, waar wij een register van hunne zonden, en tevens van hunne straffen daarvoor vinden, lezen wij geen enkel woord omtrent de besnijdenis, noch de geringste aanduiding van het minste verwijt voor het nalaten dezer inwijdingsordonnantie. 1 Cor. X: 5—10. Ik wil derhalve van hen zeggen, hetgeen ik ook van mijne broeders gezegd heb „Zij hadden een heerlijker en beter ding.”

Maar gij brengt verder in „dat dit de geheele door God ingestelde eeredienst, beide onder de wet en het evangelie tot de grootste onzekerheden stelt.”

Antw. Dit drijft onze tegenstanders uit hunne sterkte, en bluscht de vlam van hun ongegronden ijver uit. Want indien de inwijdingsverordening, indien de verordening zonder welke geen mensch aan de gemeente mocht toegevoegd worden gedurende veertig jaren terzijde gesteld werd; ja, indien meer dan zeshonderd duizend zonder deze, gemeenschap met hen hadden: ik zeg wederom, indien zij dit desniettegenstaande deden, en gemeenschap met God hadden: ja, en niet het geringste verwijt hoorden wegens hunne handelwijze, voor zoover wij lezen; waarom kunnen wij dan nu geen gemeenschap houden en behouden, zonder door u geoordeeld en veroordeeld te worden? Daar wij toch uit gemis aan licht niet allen

¹⁾ Dat verhoede de hemel genadiglijk dat wij bevreesd of schaamrood zouden zijn om te zeggen dat Christus beter is dan den waterdoop. Christus is het hemelsche manna, het heerlijke, aangename, voedzame voedsel der ziel. De doop is slechts eens in ons leven, maar Christus is ons hoofdvoedsel door de wildernis — elk uur des levens totdat wij de poorten der hemelsche en eeuwige stad binnentreden.

eerst te voren gedoopt kunnen worden; inzonderheid, als wij in aanmerking nemen dat de doop niemand tot een geloovige maakt, dat hij niet de inwijdingsordonnantie is, en ook geen deel uitmaakt van den dienst van God, die der gemeente, als gemeente, is opgelegd. Om te besluiten, ofschoon wij ongedoopte lidmaten aannemen, zoo laten wij Gods ingestelden dienst niet over aan onzekerheden, inzonderheid, hetgeen Hij ons geboden heeft als Zijne gemeente; wij bekennen alleen ons gemis aan licht in sommige zaken; maar wij vinden geen woord om onze nalatigheid in alle andere plichten te rechtvaardigen uit gemis aan overtuiging in eene.

Gij roept mij tegen, dat ik den doop eene gebeurtenis noem, en dat ik hem bestempel met den SPOTNAAM van uitwendig teeken."

Antw. Een grof verwijt! maar waarom hebt gij mij mijn euvel niet aangeduid, toen ik hem met dezen naam bestempelde? Is hij dan de zaak zelve, is hij het bedoelde voorwerp? En waarom mag ik hem niet den naam van een teeken geven, wanneer gij hem een zinnebeeld noemt, en vergelijkt met de liverei van een heer?

Maar gij zegt: ik noem hem een *uitwendig* teeken.

Antw. Is hij dan een inwendig teeken? Of wat is hij?

„Hij is een gebod."

Antw. Maar brengt dit hem in die plaats en waarheid, die nooit voor hem bestemd was?

Gij werpt verder tegen: „Zij kunnen de leer van den doop niet hebben, die hem niet vatten, zooals wij hem toedienen."

Hier ligt uw fout, beide met betrekking tot de leer en de zaak zelve. Maar indien gij het niet beneden u wilt achten notitie van mij te nemen, dan raad ik u wederom aan om te bedenken, dat een mensch bevinden kan, dat den doop bevolen is; dat hij geleerd kan hebben, wie hem toe moet dienen; dat hij het eigenlijke onderwerp kennen kan, en dat de wijze van doopen bestaat in indompelen, dat hij hem voor zich begeeren kan, omdat hij weet dat het een gebod is, en nochtans niets geen kennis kan hebben van hetgeen de waterdoop predikt, of van de verborgenheid, die de doop openbaart aan het geloof. Maar dat de leer van den doop niet bestaat in de toepassing er van, dat zij niet de uitwendige daad is, maar de aangeduide zaak zelve, en dat elke geloovige die heeft, moest een sterker bewijs voor u zijn dan om het stoutweg te ontkennen.

Maar gij zegt: „Wie heeft u geleerd Christus van Zijn voorschrift te scheiden, dat gij het in zulke bewoordingen uitdrukt? dat hij, die de eene heeft" enz.

Antw. Om nu niet te spreken van het geloof en het woord, waarlijk de rede zelf leert het

ons. Want indien Christus en niet het water mijne rechtvaardigheid is; indien Christus en niet het water mijne voorspraak is; indien er dat goed en die zaligheid in Christus is die niet in het water is; dan is Jezus Christus beter dan het water, en in deze ook eeuwig gescheiden van het water; tenzij wij hen gelijk willen stellen als zaligmakers en voorspraken, en als zoodanigen, die beiden, op dezelfde wijze goed en nuttig zijn voor de menschen.

Maar zegt gij: „Ik dacht, dat hij, die Christus heeft een stelselmatig recht heeft en had op al de beloften en voorschriften van Christus; en dat de voorschriften van Christus een deel uitmaken van den rijkdom, die een geloovige heeft in en door Christus."

Antw. Een geloovige heeft meer in Christus dan beloften of voorschriften; maar alle geloovigen hebben geen kennis aan alle zaken, die hun van God door Christus gegeven zijn. Maar moeten zij nu niet gebruiken en genieten hetgeen zij kennen, omdat zij niet alles kennen? Of moeten zij de gewichtiger zaken nalaten, omdat zij de munte en de dille en de komijn missen? Uw vermeend stelselmatig recht is uwe inbeelding; er is geen woord in den geheelen Bijbel dat een christen leert zijne plicht in andere zaken te verwaarloozen, omdat hij, zooals gij hem noemt, het zinnebeeld, of den waterdoop mist.

Maar zegt gij: „Hij, die zijn geboorterecht der instellingen, onze kerkelijke voorrechten veracht, zal bevonden worden in Gods oog, gelijk Ezau een onheilich mensch te zijn."

De doop is niet het voorrecht van eene gemeente, als zoodanig. Maar hoe? Zijn zij inderdaad allen Ezau's? Moeten wij naar de hel gaan en verdoemd worden uit gemis aan geloof in den waterdoop? En let wel, ik pleit niet voor eene verwaarloozing van den doop, maar om onzen broeder te dragen, die hierin uit gemis aan licht niet kan toestemmen. Het beste van den doop heeft hij, nl. de beteekenis er van; hij mist slechts het uitwendige merkteeken, hetgeen, indien hij het had, geen bewijs zou zijn, dat hij een ware zichtbare geloovige was; dit zou geen bewijs voor mij zijn, dat hij de genade Gods in zijn hart had; dit is geen kenmerkend teeken voor een ander van mijn kindschap bij God. Maar waarom hebt gij dit gedeelte van mijn argument niet beantwoord? Waarom hebt gij slechts over woorden geredekaveld, die, al waren zij er uitgelaten, toch aan het bewijs niet te kort zouden hebben gedaan. „Hij, die niet in het water gedoopt is, heeft, als hij een waar geloovige is, evenwel de LEER der doopen; ja, hij behoort die te hebben voor hij overtuigd zij, dat het zijn plicht is zich te laten doopen, of anders speelt hij den huichelaar. Er is derhalve geen verschil tusschen die geloovige, die is, en tusschen hem

die nog niet gedoopt is met water, dan slechts zijn nederdaling in het water, om daar een uitwendige ceremonie te vervullen, waarvan hij de hoofdzaak reeds heeft; welke hij echter niet behoeft te vervullen met betrekking tot zijn lidmaatschap in de gemeente, maar om daardoor een nader kennis te krijgen van zijn voorrecht door Christus, waarvan hij te voren belijdenis heeft afgelegd, en dat als een zichtbare geloovige. ¹⁾

Maar om tot mijn vierde bewijsgrond over te gaan dien gij zoo voorzichtig aanraakt alsof gij vrees koestert dat gij uwe vingers zult branden: „Ik heb den moed (zoo sprak ik) om gemeenschap te houden met zichtbare geloovigen als hierboven, omdat God gemeenschap met hen heeft, wiens voorbeeld wij in dezen strikt moeten volgen, overeenkomstig zijn gebod.” „Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods.” Rom. XV : 7. Ja, al zijn zij geloovigen die in tegenspraak zijn met uw of mijn gevoelen. „Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet ons zelve te behagen.” Rom. XV : 1. Zwakheden, die zondig zijn; want zij die natuurlijk zijn, zijn eigen aan allen. Het zijn dus zwakheden, die een mensch uit gemis aan licht doen dwalen in bijzaken, en de reden waarop Paulus deze vermaning grondt is: „Want ook Christus heeft zich zelve niet behaagd, maar gelijk geschreven is, de smadingen dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.” Rom. XV : 3.

Gij antwoordt hierop, dat Paulus deze onderrichting gaf aan de gemeente te Rome, hoe zij hunne broederen in de gemeenschap moesten aannemen.

Ik antwoord, 1. Hoe? Zijn er nu in die stad geen arme geloovigen? Zijn zij niet betrokken in deze onderrichtingen? Of wordt door deze woorden aan de gemeente in 't geheel niet geleerd hoe zij zich gedragen moet jegens degenen, die nog niet in de gemeenschap waren opgenomen? Eene stoute bewering! maar die op geen anderen grond berust, dan dat gij het zoo gaarne wenschte te zien. 2. Maar hoe zult gij bewijzen, dat er behalve die in het huis van Aquila te Rome, nog eene andere wettig samengestelde gemeente was? hoofst. XVI. Noch deze brief, noch enig ander boek in den geheelen bijbel verzekert het u. Bovendien, daar Paulus in het

laatste hoofdstuk de gemeente groot, als in het huis van dezen man, maar de anderen als afzonderlijke geloovigen, zoo geeft dit verdere grond tot overtuiging voor u, dat die andere nog niet in zulk eene gemeenschap belichaamt waren. 3. Maar veronderstel eens voor een oogenblik dat er nog eene gemeente buiten dien was, dan volgt hieruit nog niet, dat de apostel hen vermaant, om slechts personen aan te nemen, die reeds in gemeenschap waren; maar „dengenen”, zelfs „dengenen, die zwak is in het geloof, neemt aan, *maar* niet tot twistige samensprekingen. Rom. XIV : 1. 4. Veronderstel wederom, dat de vermaning, hier bedoeld, zoodanig was, als gij hem gaarne wenscht, dan is nog de regel waarnaar zij zulks moeten doen, die, waardoor wij bemerken dat Christus hen heeft aangenomen. Maar Christus heeft hen niet aangenomen door den waterdoop, maar zooals zij Hem van den Vader gegeven zijn. Hem, dus, aangaande wien wij overtuigd zijn, dat hij door den Vader aan Christus gegeven is, „Hem moeten wij aannemen.” 5. Maar waarom zou ik u gewonnen geven, hetgeen niet bewezen kan worden? En al kondt gij het bewijzen, zoo zou het toch tot niets nuttig zijn; omdat gij de vermaning om iemand aan te nemen niet kan, niet mag, niet behoort en niet moest durven te binden aan uw eigen gevoelen.

Maar gij zegt verder, dat het in alle gevallen niet opgaat om Gods aanneming tot regel onzer aanneming te stellen.

Antw. Blijft bij uw punt, mijnheer; als het opgaat met de zaak in geschil, dat is genoeg, hetgeen gij zelfs niet ontkend hebt. En dat het opgaat in deze zaak is klaar, omdat het geboden is. Maar laat de lezer weten, dat gij door op die wijze over het aannemen te spreken, welke onzichtbaar voor ons is, slechts op eene onfraaie wijze over mijn bewijs heen glijdt, hetwelk alleen handelt over een zichtbaar aannemen; zoodanig als openbaar is voor de gemeente. Dit weet gij, maar gij zocht door ontwijkingen den lezer er af te brengen om de kracht van dit mijn bewijs te beschouwen. „De aanneming (heb ik gezegd) is, omdat zij tot een voorbeeld voor de gemeente gesteld is, zoodanig eene als noodwendig zichtbaar voor hen moet zijn, en wordt het best ontdekt door dat woord, dat den zichtbare geloovige beschrijft. Al wie gij dus kunt beschouwen als eene zichtbare geloovige, als een die met God wandelt, moogt gij, ja moet gij beoordeelen naar datzelfde woord, dat God hem aangenomen heeft. Nu, hem, dien God aangenomen heeft, moet gij aannemen. Maar zullen eenigen tegenwerpen, zij kunnen niet gelooven, dat God de ongedoopte geloovigen aannemt; ik wil niet veronderstellen, dat gij deze dwaze veronderstelling aankleeft, en daarom zal ik hier niet op antwoorden.

¹⁾ Hoewel wij het gewicht erkennen van den waterdoop, waaraan Christus zich onderwierp, zoo doen wij nochtans wel daarbij op te merken dat die niet bedoeld werd als een middel om zijne oneindige reinheid te reinigen; en evenmin reinigt het den geloovige, die zijnen Verlosser in deze veordening volgt. Hij was zoowel een geloovige vóór als na deze plechtigheid. Hij onderwerpt zich er aan als een daad van gehoorzaamheid aan het goddelijk gebod, in de nederige hoop dat zijn geloof versterkt en zijne ziel verkwikt moge worden.

Maar gij schijnt erg beleedigd te zijn, omdat ik gezegd heb „ijdele mensch! denk niet, dat door uw nauwgezetheid in uitwendige en lichamelijke eenigheid, in uitwendige en beeldsprakige bijzaken gij uw vrede bij God zult bewaren.” Maar waarom hierover zoo beleedigd? Wel zegt gij, „omdat gij hiermede de broederen bedoelt, die voor den doop zijn.”

Antw. Als zij ijdele lieden zijn, en hun EIGEN verordening instellen, dan moeten zij, hoe nauwgezet zij ook zijn, op hun fout gewezen worden; als „zij het woord des Heeren verworpen hebben, wat wijsheid zouden zij dan hebben?” Jer. VIII : 9. En waar gij het eerste veronderstelt, beweer ik het tweede. Maar indien gij gerechvaardigd wilt worden, in het weren van hen, met wien gij ziet dat God nochtans gemeenschap heeft, omdat zij nog niet kunnen zien, zooals gij ziet; noemt mij den tekst voor zulk eene verordening, opdat wij gelooven kunnen, dat het een bevel Gods is. Maar handel billijk, opdat wij uwe naaktheid niet toonen, en anderen uwe schande zien. Gij spreekt over het bevel aan de Colossensen, hoofdst. II. 5. Maar indien gij bewijzen kunt, dat die gemeente geweigerd heeft gemeenschap te houden met die geloovigen, van wien zij wisten, dat zij door Christus aangenomen waren, en met Hem (met Christus) gemeenschap hielden, of dat geene anderen dan die gedoopt waren (met water) door Hem aangenomen werden en met Hem gemeenschap hielden, dan wettigt gij uw gebod. Evenwel staat mijn geheele bewijs vast tegenover u, „gij moet gemeenschap met zichtbare geloovigen hebben, omdat God gemeenschap met hen heeft, wiens voorbeeld ons tot gebod moet strekken.”

Maar gij vraagt mij, of uitwendige en lichamelijke eenigheid eene misdaad geworden is?

Antw. Dit heb ik nergens gezegd; maar weet, dat God met onze lichamen te verheerlijken, voornamelijk hoogere en gewichtiger zaken bedoelt, dan die van den waterdoop; „al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.” Rom. XIV : 23, en eene verordening instellen (ofschoon eene ordonnantie Gods) opdat daardoor de gemeente verscheurd zou worden, of de ware zichtbare geloovigen geweerd zouden worden van de gemeenschap van hunne broederen; ik zeg nog eens, om den doop tot een scheiding te maken tusschen geloovigen en geloovigen, dit is gelijk het vasten, waarvan wij lezen bij den profet Jesaja, hoofdst. LVIII : 4. Ziet, tot twist en gekijf vast gijlieden, en om goddelooslijk met den vuist te slaan; en is in den geheelen Bijbel niet te vinden, maar is geheel en al eene verordening, of liever een gebod uit uw eigen brein. Aangaande den vrede, waaromtrent gij eene tegenwerping maakt, hebt gij mij toegestemd, wat ik bedoelde; en nu zeg ik verder, dat het

een arme vrede is. wanneer men om des vredes wille gefondeerd moet zijn in den waterdoop, of in eenige andere uitwendige kerkelijke plechtigheid, welke niets te maken heeft met de gemeente, als gemeente: de vrede der gemeente is gefondeerd in het bloed en in de liefde tot elkander om Jezus wil. Phil. II : 1—4. „Alle bitterheid zij van u geweerd, maar zijt jegens elkander goedertieren en barmhartig,” verdragende elkander in alle kerkelijke ceremoniën, die niet het fundament der gemeente betreffen. En in mijn andere verhandeling heb ik bewezen, dat de doop dit niet doet, en derhalve behoort deze niet gebruikt te worden om scheuringen en verdeeldheden onder de broederen te brengen.

Maar vraagt gij, wordt mijn vrede bewaard in een weg van ongehoorzaamheid? En gij besluit, als dit zoo is, dat gij dan vreest dat de vrede valsch is.

Antw. Indien het eerste waar ware, behoeftet gij aan het tweede niet te twifelen; maar men mag vrijelijk beweren, dat hij weinig heeft in te brengen, die gedwongen is zijne bladzijden te vullen met zulk onnoodig geschrijf.

Mijn vijfde argument is, dat de nalatigheid in zulk eene zaak als de waterdoop, ons niet tot een ongeloovige maakt, en dit zijt gij gedwongen toe te stemmen. En ik besluit met uwe woorden, dat personen christenen moeten zijn, voordat zij zichtbare christenen zijn; zoodanigen, die elke gemeente in den lande mag aannemen, omdat God ons getoond heeft, dat Hij hen heeft aangenomen. „Neem hen aan tot de heerlijkheid Gods.” Tot de heerlijkheid Gods wordt hier met opzet bijgevoegd, om te doen zien, welk een oneer zij hem aandoen, die weigeren gemeenschap te hebben met zulk eenen, van wien hun bekend is, dat hij gemeenschap met God heeft. Ik zeg wederom, hoe verheerlijkt deze man of gene gemeente God, of acht de wijsheid en heiligheid des hemels boven zich, wanneer zij weigeren gemeenschap te hebben met zoodanigen, van wien zij evenwel de stelligste overtuiging hebben, dat zij gemeenschap met God hebben? Maar gij hebt mijn argument niet ontkend, noch u in het geringste ingelaten met de gevolgtrekking, welke is „dat derhalve een nalatigheid in den doop ons niet onoprecht of tot een ongeloovige maakt, en ik voeg er bij, dat dit ons ook niet blootlegt voor eenig geopenbaard oordeel van Gods ongenoegen (indien wel, toon ons waar) derhalve moest dit ons ook niet hinderlijk maken voor de gemeenschap met de broederen der gemeente des Heeren.

Maar gij zegt, dat ik de instellingen van het Evangelie gelijk stel met de opgeheven ceremoniën in het Oude Testament.

Antw. Gij hadt uwen lezer mijne eigene woorden moeten voorleggen, opdat hij uit mijnen eige-

nen mond zou kunnen oordeelen: ik heb gezegd, na eerst over den christelijken godsdienst zelven gesproken te hebben, „dat duizenden die evenmin als wij in het water konden toegeven, thans in het ontelbare gezelschap der engelen en der volmaakt rechtvaardigen zijn.” Wat omtrent het eten of het tegendeel gezegd werd kan ook met betrekking tot den waterdoop gezegd worden; ik ben er niet beter om als ik gedoopt worde, en niet slechter om als ik niet gedoopt worde; niet beter voor God, en niet slechter voor de menschen; altijd in den geest als Paulus het bedoelde. wanneer ik wandel overeenkomstig het licht dat ik van God ontvangen heb, anders is het verkeer. Want indien iemand ziet dat het zijn plicht is zich te laten doopen, en het nalaat; of indien hij, die geen geloof daaromtrent heeft het toch dwazelijk onderneemt, die beiden zijn er te slechter om; ik bedoel voor zich zelven, daar zij in zich zelven de overtuiging hebben, dat zij overtreders zijn. Hij derhalve, die het laat doen naar zijn licht, doet wel; en hij die het nalaat uit gemis aan licht, handelt niet kwalijk; want hij benaastigt zich zijn hart oprecht voor God te hebben, zelfs in het nalaten van den doop. En ik zeg u wederom, dat nergens opgeteekend staat, dat deze mensch onder eenige geopenbaarde bedreiging van God valt, omdat hij niet met water gedoopt is, daar hij daarin geen licht heeft, maar door Zijne genade heeft hij zoowel als gij toegang tot evenveel beloften. Al heeft hij dus geen deel aan de zaak, waaraan gij wel deel hebt, zoo heeft hij nochtans die vrijheid en die genade, door dewelke gij staat.

Maar dat ik een ingestelde eeredienst heb, op dezelfde wijze als Paulus met de besnijdenis en het Naziréerschap, is te voorbarig door u beweerd. Hoe? Omdat ik niet wil toelaten dat het water de brieven aan de christenen ontneme; en omdat ik het water niet tot regel, deur, grendel, slagboom of muur des afscheids wil laten stellen tusschen rechtvaardigen en rechtvaardigen, moet ik daarom veroordeeld worden als een mensch zonder geweten in zake de godsdienst van Jezus Christus? De Heere verlosse mij van bijgeloovige en afgodische wanbegrippen omtrent eenige der instellingen van Christus of van God. Maar mijn vijfde argument staat ongedeed tegen over u; gij hebt geen woord daarvan ontkend nog minder ontzenuwd of weerlegd.

Gij zegt mij, dat mijn zesde bewijsgrond de opbouwning of stichting is.

Antw. Indien dit zoo zij, waarom het dan niet omhelst? Maar mijne eigene woorden zijn deze: „Ik ben er voor om aldus gemeenschap te houden. Omdat de opbouwning der zielen in het geloof en de heiligmaking van het evangelie van grooter aanbelang is dan overeenstemming

in uitwendige zaken; ik zeg, het is van grooter gewicht voor ons, en van oneindig meer nut en voordeel voor onzen broeder, dan ons overeenstemmen in, of ons twisten over den waterdoop.” Joh. XVI: 13; 1 Cor. XIV: 12; 2 Cor. X: 8; XII: 19; Efez. IV: 12; 1 Cor XIII: 1,2; VIII: 1. Nu, waarom hebt gij dit bewijs niet weerlegd en die schriftuurplaatsen beantwoord, waarvan de kracht van het bewijs afhing; maar indien het beter is om over den waterdoop te twisten en scheuring te maken dan het huis Gods op te bouwen, toon ons dan de teksten, die dit leeren, opdat wij ze weten mogen.

Gij zegt, De opbouwning is het doel van alle gemeenschap, maar alle dingen moeten in orde en ordelijk geschieden.

Wanneer gij bewezen zult hebben dat er niet zulk een ding is als een ordelijk opbouwen der gemeente zonder dat de waterdoop voorafga, dan zal het tijd genoeg zijn om te denken, dat gij iets gezegd hebt.

Gij zegt, „De opbouwning, betreffende de gemeenschap in de gemeente, een opbouwen zijnde, doet veronderstellen dat er eene gemeente is; maar ik bid u, toon ons eene gemeente zonder den doop.”

Antw. Zie hier den geest van deze menschen, die alle gemeenten Gods op aarde, die den doop missen, verketteren; maar hiertegen breng ik in, dat de waterdoop geen bestaan aan eene gemeente geeft, noch eenig deel uitmaakt van die ingestelde eeredienst van God, die de gemeente, als zoodanig, moet uitoefenen. Daarom kan, ja moet hare opbouwning zonder dezen verkregen worden.

Maar gij zegt, „Toon ons een Nieuw Testamentische gemeente zonder doop.”

Antw. Wat zegt gij van de gemeente in het boek der Openbaringen gedurende de geheele regering van den Antichrist? Was dat eene Nieuw Testamentische gemeente of niet? Wederom, indien de doop staat buiten de gemeente, als een gemeente; indien hij niets te maken heeft met de samenstelling eener gemeente; indien hij niet de toegangsdeur is tot de gemeente; indien hij geen deel uitmaakt van den dienst, als zoodanig; dan is een gemeente nog een gemeente zonder den doop, al waren ook alle lidmaten dier gemeente gedoopt. Omdat hetgeen mijn eigen persoon alleen, mijn eigen geweten alleen betreft; hetgeen geen kenmerk is van mijn zichtbaar kindschap voor de gemeente, geen bewijs voor hen kan zijn om mij in hunne gemeenschap op te nemen. Maar dit is waar. Derhalve, enz,

Gij vervolgt, indien met de opbouwning bedoeld wordt den bizonderen wasdom der genade, in elkander, in het gebruik van bijzondere middelen, als bijzondere christenen in het bij elkan-